

кримінальному провадженню іншим чином, має колізійний характер і не підлягає однозначному тлумаченню, що в свою чергу підриває принцип правової визначеності. Відтак, таке положення необхідно виключити із КПК України і замінити тими, які вирішують реальні практичні проблеми застосування запобіжних заходів в кримінальному судочинстві. Відтак, система підстав застосування запобіжних заходів має зазнати певних змін з метою оптимізації.

Список використаних джерел

1. Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ «Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України» № 511- 550/0/4- 13 від 04.04.2013 року// [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0511740>– 13
2. Фірман О. В. Поняття та підстави для застосування запобіжних заходів / О. В. Фірман // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Серія «Юридичні науки». 2015. Вип. 2. Т. 3. С. 122-128.
3. Джеремі Макбрайд. Європейська концепція з прав людини та кримінальний процес. К.: К. І. С., 2010. 576 с.
4. Головненков П., Сциха Н. Уголовно-процессуальный кодекс Федеративной Республики Германия: Научно-практический комментарий и перевод текста закона. – М.: МГЮА, 2012.

КОВАЛЬОВ А. Г.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального процесу

ОКРЕМІ ПИТАННЯ УЧАСТІ ПРЕДСТАВНИКА ПОТЕРПІЛОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Для досягнення завдань кримінального провадження України, що окреслені в ст. 2 КПК України, важливе значення має забезпечення належної правової процедури надання своєчасної та якісної правової допомоги особам, що залучаються до кримінального судочинства. Особливу увагу привертає правовий статус потерпілого, зокрема його право мати представника, оскільки у правозастосовній практиці виникають певні труднощі при реалізації права потерпілого на кваліфіковану правову допомогу.

Відповідно до ч. 8 ст. 56 КПК України протягом кримінального провадження потерпілий має право мати представника та в будь-який момент кримінального провадження відмовитися від його послуг. Ч. 1 ст.

58 КПК України вказує, що потерпілого у кримінальному провадженні може представляти представник — особа, яка у кримінальному провадженні має право бути захисником, тобто представником потерпілого може бути адвокат, відомості про якого внесено до Єдиного реєстру адвокатів України.

Право потерпілого мати представника впливає з положень ст. 59 Конституції України, відповідно до якої кожен має право на правову допомогу; випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно.

Аналізуючи положення ст. 14 Закону України «Про безоплатну правову допомогу» можемо зробити висновок, що право на безоплатну вторинну правову допомогу мають потерпілі, які є: особами, середньомісячний сукупний дохід їхньої сім'ї нижчий суми прожиткового мінімуму, інвалідами, які отримують пенсію або допомогу, що призначається замість пенсії, у розмірі менше двох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб (п. 1 ч. 13); дітьми-сиротами, дітьми, що позбавлені батьківського піклування, безпритульними дітьми, дітьми, які можуть стати або стали жертвами насильства в сім'ї (п. 2 ст. 14); біженцями (п. 8 ст. 14). Проте чинний КПК України не визначає право потерпілого на отримання правової допомоги за рахунок держави. Тобто Закон України «Про безоплатну правову допомогу» визнає право потерпілого на правову допомогу за рахунок держави, проте кримінальне процесуальне законодавство України не передбачає механізм його реалізації. Натомість, таке право є у підозрюваного, обвинуваченого.

Одним із засобів забезпечення права потерпілого на кваліфіковану правову допомогу, на нашу думку, є встановлення у кримінальному процесуальному законодавстві України випадків обов'язкової участі представника, коли особистої участі потерпілого у кримінальному провадженні недостатньо. На нашу думку необхідно встановити наступні випадки обов'язкової участі представника потерпілого: у випадку повної або часткової відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення, якщо потерпілий висловив згоду на підтримання обвинувачення в порядку визначеному КПК України; щодо осіб, які внаслідок психічних чи фізичних вад (німі, глухі, сліпі тощо) не здатні повною мірою реалізувати свої права; неповнолітні, тобто особи, які на момент учинення щодо них кримінального правопорушення не досягли 18-річного віку; особи, які у встановленому законом порядку судом уже визнані недієздатними або обмежено дієздатними. Звернемо увагу, що у останніх двох випадках чинний КПК України передбачає обов'язкову участь законного представника, проте його участь ніякій мірі не може забезпечити потерпілій особі належну правову допомогу.

Необхідність обов'язкової участі представника потерпілого у вищевказаних випадках обумовлюється об'єктивними обставинами (неповноліття, психічні, фізичні вади, недієздатність, обмежена дієздатність,

розширення принципу диспозитивності), які вимагають посилення гарантій надання кваліфікованої правової допомоги потерпілому для забезпечення ефективного використання правових можливостей потерпілою особи. На нашу думку, якщо у вищевказаних випадках потерпілий самостійно не залучить представника до кримінального провадження, слідчий, прокурор зобов'язані забезпечити його участь за рахунок держави.

Вважасмо за необхідним передбачити в КПК України порядок реалізації права потерпілого на правову допомогу за рахунок держави. Права потерпілого мати представника виникає після роз'яснення йому його процесуальних прав. Якщо потерпілий виявить бажання запросити представника, то слідчий, зобов'язаний надати йому можливість залучити представника самостійно. У тому разі, якщо потерпілий заявив клопотання про залучення представника, але за відсутністю коштів чи з інших об'єктивних причин не може його залучити самостійно, то слідчий, прокурор виносить постанову, якою доручає відповідному органу (установі), уповноваженому законом на надання безоплатної правової допомоги, призначити адвоката для здійснення представництва потерпілого за призначенням та забезпечити його прибуття у зазначені у постанові час і місце для участі у кримінальному провадженні.

Отже, чинне кримінальне процесуальне законодавство України потребує реформування з метою забезпечення належного правового порядку залучення та участі представника потерпілого у кримінальному провадженні, яке у свою чергу виступає гарантією надання потерпілому своєчасної кваліфікованої правової допомоги.

ЛОДЖУК О. Т.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри кримінального процесу

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ ЗА НОВОВИЯВЛЕНИМИ ОБСТАВИНАМИ

Реформування кримінального процесуального законодавства України обумовило необхідність здійснення порівняльного аналізу процесуальних норм, які зазнали суттєвих змін. Однією із таких стадій перегляду судових рішень кримінального провадження за нововиявленими обставинами.

У Кримінальному процесуальному кодексі України 2012 року (далі — КПК України), стадія перегляду судових рішень за нововиявленими обставинами змінила свою назву на кримінальне провадження за нововиявленими обставинами; також розширило коло нововиявлених